

terugkomen. Laat mij hier tevens nog eens mogen opmerken, dat de vrijheid der exegese door dezen grondslag allerm minst wordt weggenomen. De exegese is een empirische wetenschap. Zij vindt haar object en dat object is het met gezag bekleede Woord van God. Ik weet wel, dat velen ons dit niet willen toegeven. Het bewijs van deze stelling is echter niet te leveren, het is een zaak van geloof. Gelooven anderen, dat ze in den Bijbel dokuminten vinden niet onderscheiden van andere soortgelijke aktestukken, wij gelooven, dat en het Oude en het Nieuwe Testament zijn ingegeven door den Heiligen Geest. We mogen dit in hooge mate waarschijnlijk kunnen maken, verder kunnen we niet gaan.¹¹⁾ Maar daarom kan hier ook van geen belemmering der vrijheid sprake zijn, evenmin als de chemicus onvrij is, wijl hij aan de eene stof niet de eigenschappen der andere kan doen toekomen.¹²⁾ De wetenschap kan niet zonder uitgangspunt. Zelfs de wiskunde begint met axioma's.

Liever dan thans te gaan aantoonen, wat het genoemde grondbeginsel wel ontleed zou blijken in zich te bevatten, wil ik U wijzen op een belangrijk gevolg, dat er voor de Nieuw-Testamentische wetenschap uit voortvloeit. Buigen we voor het gezag der Schrift, dan kan het niet anders of de eereplaats onder de wetenschappen, die zich met die Schrift, thans in enger zin genomen, bezig houden, komt toe aan de exegese.) De Schrift is Gods Woord, welnu laat ons dan allereerst beluisteren, wat dat Woord Gods ons heeft te zeggen. Ook hiertegen zal onder ons weinig bezwaar bestaan. Integendeel, daarvan is men onzerzijds zoozeer overtuigd, dat ge, als ik U inzage gaf van het schrijven, dat mij de benoeming tot hoogleeraar mededeelde, zoudt bespeuren, dat deze brief al de te onderwijzen vakken samenvatte onder den